

DZĪVES
PIEREDZE
(zināšanas,
attieksmes,
prasmes)
DZĪVEI
(izziņai,
apdomai,
rīcībai)

LU emer.prof., Dr.fiz.

ANDRIS BROKS

andris.broks@lu.lv

<http://blogi.lu.lv/broks/>

Latvijas Universitāte studiju kurss
ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS SISTEMOLOĢIJA
(izglītības vadības zinātniskā pētniecība)

[VadZ7014] <http://blogi.lu.lv/broks/>

IEVADS

(izglītības vadības zinātniskās pētniecības pamatnostādnes)

Pirmkārt - KAS TĀ TĀDA UN KĀPĒC IZGLĪTĪBA ?

http://blogi.lu.lv/broks/files/2010/03/14_IS-STV_IZGL%C4%AAT%C4%AABA_3.12.14.pdf

Izglītība -

tā ir īpaši organizētas darbības rezultātā iegūta dzīves pieredze dzīvei

IZGLĪTĪBA -

izglītojošās darbības mērķis un rezultāts :

dzīves pieredze (zināšanas, attieksmes, prasmes)
dzīvei (izziņai, apdomai, rīcībai)

	IZZIŅA (sajušana, apzīmēšana, apraksts)	APDOMA (vērtēšana, mērķa noteikšana, lemšana)	RĪCĪBA (plānošana, līdzekļu piesaiste, izpilde)
PRASMES - darbības spēju īstenojums	Prasmes iegūt, analizēt un sintezēt informāciju	Zināšanu procesēšana (vērtējošā domāšana)	Prasmes plānot rīcību, piesaistīt līdzekļus, izpildīt rīcību
ATTIEKSMES - darbību vērtīborientācijas	Attieksmju izziņa (paraugvērtību apguve - kas ir labi ?)	Attieksmju veidošana vērtēšanas procesā	Attieksmju īstenošana praksē
ZINĀŠANAS - fakti un cēloņseku sakarības	Zināšanu ieguve (kas tas ir un kāpēc tas tā ir ?)	Prasmes vērtēt, izvirzīt mērķi, pieņemt lēmumu	Zināšanu izmantošana praksē

Otrkārt - KAS TĀ TĀDA UN KĀPĒC IZLĪTOJOŠĀ DARBĪBA ?

http://blogi.lu.lv/broks/files/2010/03/14_IS-STV_IZGL%C4%AAT%C4%AABA_3.12.14.pdf

Izglītojošā darbība -
tā ir īpaši organizēta dzīves pieredzes ieguve dzīvei

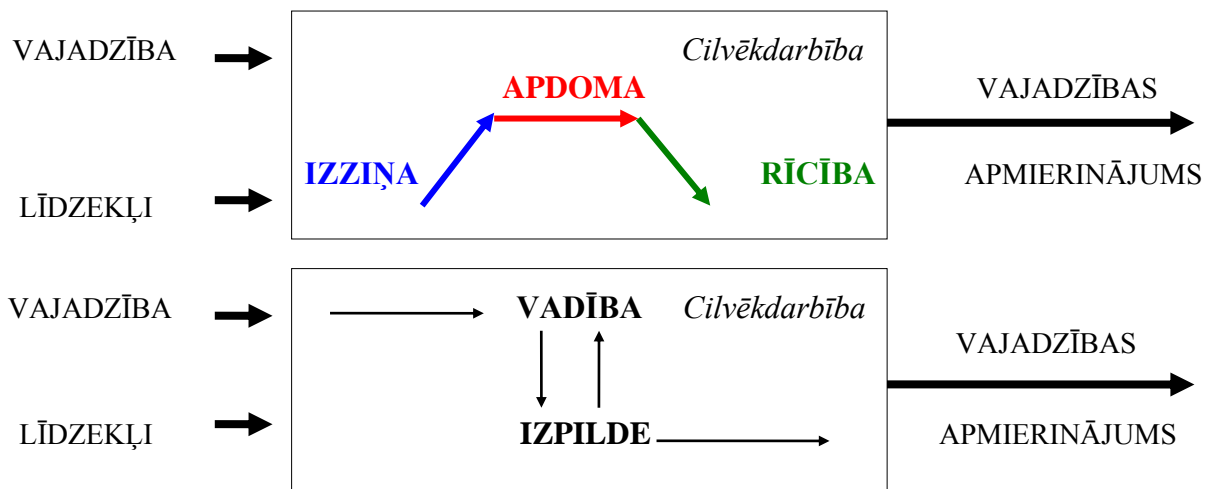
Izglītojošās darbības struktūra

Treškārt - KAS TĀ TĀDA UN KĀPĒC IZLĪTĪBAS VADĪBA ?

Ikviena apzināta jeb mērķtiecīga cilvēkdarbība ietver šīs darbības vadību un izpildi.

http://blogi.lu.lv/broks/files/2010/03/13_IS-STV_VAD%C4%AABA_26.11.12.pdf

Izglītojošā darbība – izglītības vadība un pedagoģija

Ceturtkārt - KAS TĀ TĀDA UN KĀPĒC ZINĀTNISKĀ PĒTNIECĪBA ?

http://blogi.lu.lv/broks/files/2010/03/12_IS-STV_P%C4%92TNIEC%C4%AABA-19.11.14.pdf

Pētniecība ir īpaša - jaunradoša cilvēkdarbība, lai novērstu tādas dzīves pieredzes trūkumu, kura ir nepieciešama kādas noteiktas vajadzības apmierināšanai. Īstenojot pētniecību, tiek iegūta j a u n a dzīves pieredze dzīvei (vispirms jau zināšanas, bet ne tikai!)

Pētniecība kā sākotnējas vajadzības apmierināšanai pakārtota cilvēkdarbība var īstenoties ikvienas cilvēkdarbības gaitā gan atbilstošās teorijas izveides – izziņas posmā, gan izveidotās teorijas izmantošanas – rīcības posmā.

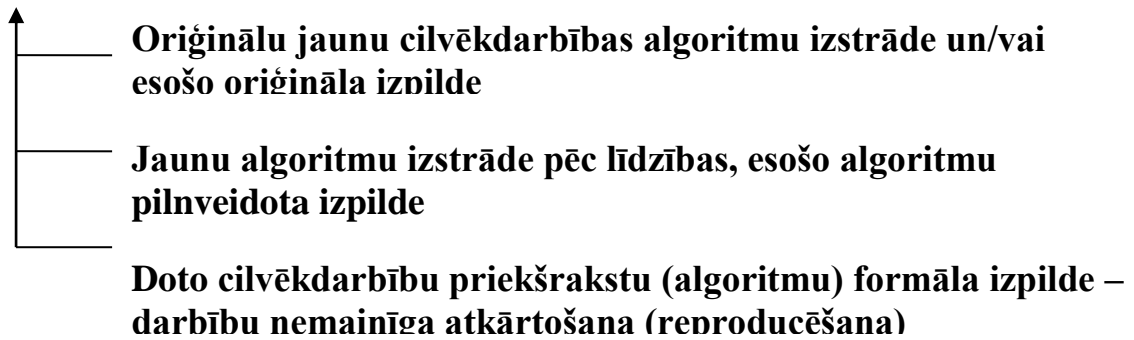
Cilvēkdarbību universālā struktūra (dzīves fraktālis)

Pētniecības pamatveidi

PĒTNIECĪBA	Mākslinieciskā	Zinātniskā	Saimnieciskā
Lietīšķā	Dizains	Tehnika	Ekonomika
Fundamentālā	Māksla	Zinātne	Politika
Izglītojošā	Māksla un Dizains	Zinātne un Tehnika	Politika un Ekonomika
	Jūtas Tēli, izjūtas, Emocijas	Prāts Jēdzieni, izpratne, Atziņas	Griba Mērķi, izdarība, Darbi

Pētniecības radošuma līmeņi

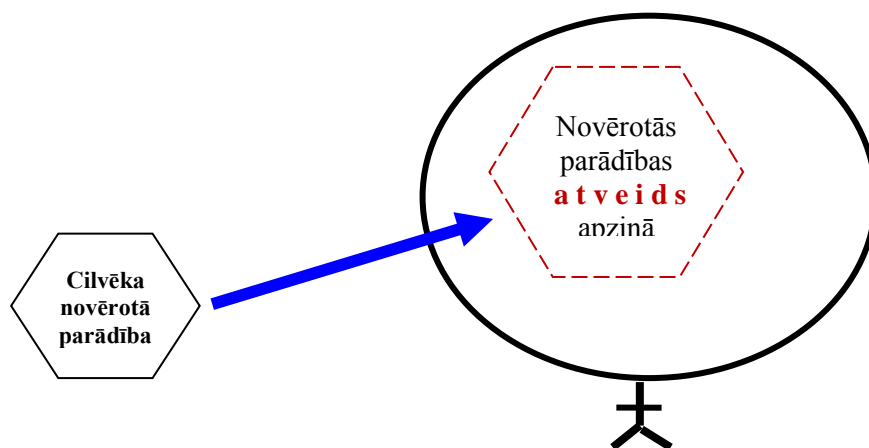
Zinātniskās pētniecības galvenie raksturojumi

Parādības (lietas un/vai lietu mainības) zinātniskais pētījums	<i>Faktoloģija</i> (kas, kad, kur un kā notiek)		<i>Cēlonība</i> (kāpēc tas, tad, tur un tā notiek)	
<i>Realitāte</i>	•	•	•	•
<i>Precizitāte</i>	•	•	•	•
	<i>Saturs</i>	<i>Forma</i>	<i>Saturs</i>	<i>Forma</i>

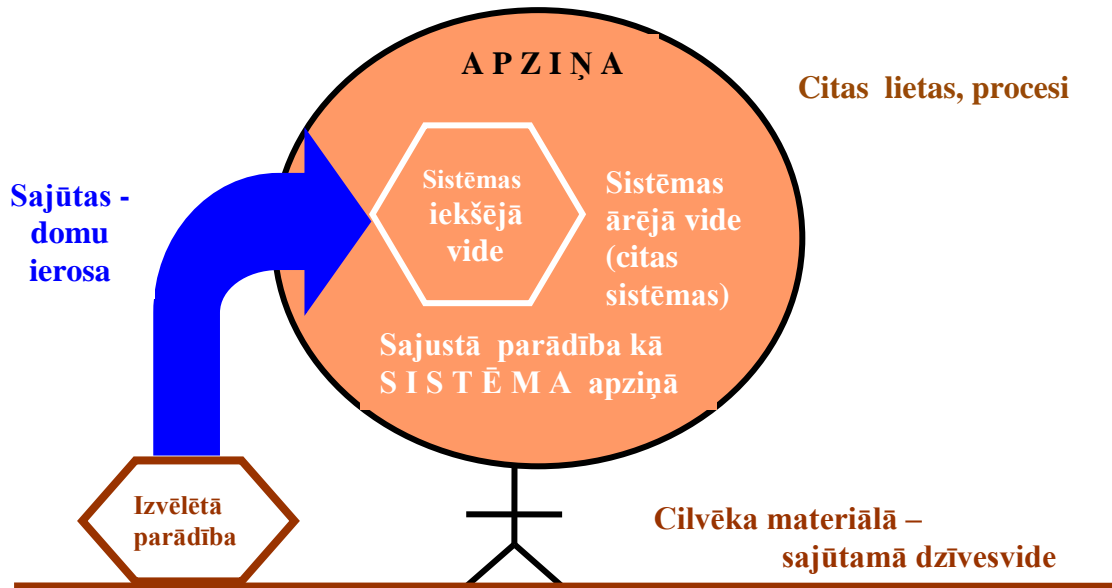
Piektkārt - KAS TĀ TĀDA UN KĀPĒC SISTĒMU TEORIJA ?

http://blogi.lu.lv/broks/files/2010/03/IS_IEVADS-14-151.pdf

Ikvienu pasaules parādību cilvēka apziņā atveidojas kā veselumu - SISTĒMA, kura raksturojas ar atbilstoši kopsaistīto daļu veidoto iekšējo vidi, kā arī šim veselumam – sistēmai atbilstošo citu parādību veidoto ārējo vidi.

SISTĒMA – izvēlētās lietas, procesa atveids apziņā

Cilvēku materiālā –sajūtamā dzīvesvide kā *sajūtamā pasaule* atveidojas cilvēku apziņā kā atbilstoša *domu pasaule*.

Domāšana rit kā domu atbilstoša rašanās un sakārtošana noteiktās struktūrās - sistēmu veidošana **Domu pasaulē**. Šī sistēmu veidošana tad arī ir sistēmiskā domāšana, kurās rezultātā veidojas daudzveidīgas domu struktūras, kas atveido cilvēka sajūsto jeb materiālo pasauli.

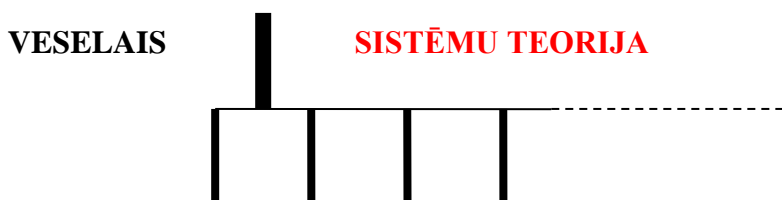
Domas ir ideālas, sajūtamā pasaule ir materiāla - **ideālais un materiālais** pastāv vienotībā jeb kopsaistībā. Domāšana kā teoretizēšana ir saistīta gan ar **pacelšanos** no prakses, gan ar **nolaišanos praksē**!

SISTĒMU TEORIJA - fundamentāla, zinātniska teorija kā vispārīgas atziņas par domāšanu kā pasaules daudzveidīgo parādību sakārtotu atveidošanu cilvēka apziņā jeb domāšanas sistēmiskumu / sistēmisko domāšanu.

Visbeidzot - KAS TĀ TĀDA UN KĀPĒC SISTĒMOLOĢIJA ?

SISTEMOLOĢIJA ir l i e t i š ķ ā SISTĒMU TEORIJA par izvēlētu pasaules parādību sistēmisku atveidu cilvēku apziņā, lai to atbilstoši izmantotu konkrētajā dzīves praksē. Sistemoloģija ir sistēmu teorija konkrētā dzīves prakses jomā. Mūsu gadījumā – zinātniskās pētniecības īstenošanā.

Sistēmu teorija un ikviena nozares sistemoloģija pastāv vispārīgā un atsevišķā attiecībās, kas jau pats par sevi arī demonstrē sistēmiskās domāšanas īstenošanos - kopsaistītu daļu (sistemoloģiju) vienotību veselajā (sistēmu teorijā).

Daļas **Atsevišķo parādību (lietu, procesu) sistemoloģijas**

Noslēdzot kursa ievadu ar ieskatu sistēmu teorijas un nozaru sistemoloģiju sūtībā un būtībā, apkopojot varam formulēt šādas galvenās atziņas, kas lieti noderēs turpmākajā mūsu studiju darbībā.

**Domāšana par domām un domāšanu –
domu struktūru veidošanos cilvēka apziņā -
sistēmu teorijas sūtība un būtība!**

**SISTĒMU TEORIJA – fundamentāla, zinātniska
teorija par apziņas s a k ā r t o t ī b u
kā domu k o p s a i s t ī b a s izpausmi**

**SISTEMOLOĢIJA – izvēlētas dzīves nozares
lietišķā sistēmu teorija.**

Sistēmiskās domāšanas apzināta **izzināšana** un **izmantošana** ir īpaši noderīga, veicot zinātniskos pētījumus.

Šajā sakarībā studiju kursa turpinājumā īpašu uzmanību veltīsim zinātniskās darbības filozofisko un psiholoģisko pamatu apzināšanai, akcentējot cilvēka apzinātās dzīves problemātiku.